

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγές υπ' αρ. 42502/16 και 50243/16

Πολυχρόνης ΜΟΙΡΑΣ κατά Ελλάδα

και

Έντμουντ-Μιχαήλ ΦΟΥΡΤΖΙΟΥ κατά Ελλάδα

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα) , το οποίο συνεδρίασε στις 17 Οκτωβρίου 2017 σε επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Kristina Pardalos, Πρόεδρο

Ksenija Turkovic,

Tim Eicke, δικαστές,

Και με τη σύμπραξη της Renata Degener, Αναπλ. Γραμματέα Τμήματος,

Έχοντας υπόψη τις προαναφερθείσες προσφυγές που ασκήθηκαν στις 20 Ιουλίου 2016 και στις 19 Αυγούστου 2016,

Αφού διασκέφθηκε, εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

1. Ο προσφεύγων της πρώτης προσφυγής, κ. Πολυχρόνης ΜΟΙΡΑΣ, είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς το 1949, κάτοικος Αίγινας. Ενώπιον του Δικαστηρίου εκπροσωπήθηκε από τον Α. Παπακωνσταντίνου, δικηγόρο Αθηνών.
2. Ο προσφεύγων της δεύτερης προσφυγής, κ. Εντμουντ-Μιχαήλ ΦΟΥΡΤΖΙΟΥ, είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς το 1967, κάτοικος Πάτρας.

Α. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης

3. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης όπως τα εθέτουν οι προσφεύγοντες έχουν ως εξής:

1. Προσφυγή αρ. 42502/16

4. Με την υπ' αρ. 5271/07.04.2009 απόφαση η Διεύθυνση Πολεοδομίας Πειραιά ανακάλεσε την άδεια που είχε χορηγηθεί στον προσφεύγοντα για την κατασκευή ενός νέου ξενοδοχείου στο νησί της Αίγινας.

5. Στις 4 Ιουνίου 2009 ο προσφεύγων προσέφυγε στο Διοικητικό Εφετείο Πειραιά με αίτηση ακυρώσεως της υπ' αρ. 5271 απόφασης ανακλήσεως. Υποστήριξε ότι πριν λάβει την απόφαση αυτή η Διοίκηση δεν είχε εξετάσει εάν μερικά τμήματα του οικοπέδου αποτελούσαν ήδη τμήμα του δημοσίου τομέα πριν την 16^η Ιανουαρίου 1924. Υποστήριξε επίσης ότι η απόφαση ανακλήσεως παραβίαζε την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, ότι δεν ήταν νόμιμα αιτιολογημένη και ότι είχε εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους διάταξης νόμου καθόσον δεν είχε κληθεί να «ακουστεί» ως προς την ανάκληση της εν λόγω άδειας. Επίσης, επικαλούνταν και άλλες διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου που ήταν κατά την άποψή του ευνοϊκές για αυτόν καθώς και μια έκθεση του σώματος ελεγκτών δημόσιας διοίκησης που αποδείκνυε ότι είχε αποκτήσει νόμιμα την κυριότητα του επίδικου οικοπέδου.

6. Με την υπ' αρ. 1811/2013, το Διοικητικό Εφετείο απέρριψε όλους τους λόγους του προσφεύγοντος. Ειδικότερα, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβίασης του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως, έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε παραλείψει να αναφέρει ενώπιον του διοικητικού εφετείου τους ισχυρισμούς που θα είχε εκθέσει ενώπιον των διοικητικών αρχών εάν είχε «ακουστεί» από αυτές. Κατά το διοικητικό εφετείο, οι ισχυρισμοί αυτοί θα είχαν ασκήσει επίδραση στην σχετική απόφαση.

7. Στις 11 Δεκεμβρίου 2013, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και προέβαλε τους ίδιους λόγους με αυτούς που είχε επικαλεστεί ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Υπογράμμισε αφενός, ότι ποτέ το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν είχε αποφανθεί στη νομολογία του, επί ορισμένων από τους λόγους της έφεσής του και αφετέρου, όσον αφορά ορισμένους άλλους λόγους, ότι η υπ' αρ. 1811/2013 απόφαση είχε παραβιάσει τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

8. Με την υπ' αρ. 580/2016 απόφασή του, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντος ως απαράδεκτη, στηριζόμενο στο άρθρο 58§1 του Π.Δ. 18/1989 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12§2 του Ν. 3900/2010.

9. Ειδικότερα, έκρινε, πρώτον ότι όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η Διοίκηση, όφειλε να εξετάσει, πριν ανακαλέσει την άδεια, εάν ορισμένα τμήματα του οικοπέδου αποτελούσαν ήδη τμήμα του δημοσίου τομέα πριν την 16η Ιανουαρίου 1924, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος δεν αφορούσε την ερμηνεία μιας διάταξης νόμου που μπορούσε να έχει γενικότερη εφαρμογή, αλλά την αιτιολογία της προσβληθείσας δικαστικής απόφασης και τον χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών.

10. Όσον αφορά τον λόγο τον σχετικό με την παραβίαση των αρχών που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων και της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (καθόσον η άδεια είχε χορηγηθεί πριν από τριάντα έτη και άνω και η Διοίκηση δεν είχε διευκρινίσει ποιο ήταν το δημόσιο συμφέρον που δικαιολογούσε την ανάκληση της εν λόγω άδειας), έκρινε ότι η επικαλούμενη παραβίαση αφορούσε μόνον την κακή εφαρμογή των αρχών αυτών στην υπό κρίση υπόθεση.

11. Τέλος, όσον αφορά την επικαλούμενη παραβίαση του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως, έκρινε ότι ο λόγος αυτός αφορούσε επίσης τον τρόπο με τον οποίο το Διοικητικό Εφετείο είχε εξετάσει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και όχι την εξέταση νομικού ζητήματος.

12. Τέλος έκρινε ότι ήταν αόριστες οι δηλώσεις του προσφεύγοντος ότι δεν υπήρχε νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί των ζητημάτων αυτών και ότι δεν διευκρίνιζε επακριβώς ποια ήταν τα νομικά ζητήματα για τα οποία δεν υπήρχε νομολογία.

2. *Η υπ' αρ. 50243/16 προσφυγή*

13. Ο προσφεύγων είναι Αλβανός υπήκοος ο οποίος πολιτογραφήθηκε Έλληνας λόγω της καταγωγής του. Εργαζόταν από το 2000 ως αναπληρωτής καθηγητής μουσικής σε διάφορα δημόσια μουσικά σχολεία στην Ελλάδα και κάθε χρονιά υπέβαλε αίτηση προκειμένου να γίνει μόνιμος καθηγητής.

14. Με υπουργική απόφαση της 13^{ης} Αυγούστου 2009 διορίστηκε μόνιμος καθηγητής σε σχολείο της Αρκαδίας, στην Πελοπόννησο. Μετά τον διορισμό του αλλά πριν αναλάβει καθήκοντα, πρόσωπο άγνωστο στον προσφεύγοντα κατέθεσε στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας καταγγελία με την οποία ισχυριζόταν ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε όλα τα επίσημα προσόντα που απαιτούνται για τη θέση αυτή. Ο προσφεύγων κλήθηκε στο εν λόγω Υπουργείο και του ζητήθηκε πιστοποιητικό που να αποδεικνύει την καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Απάντησε αρνητικά καθώς ποτέ έως τότε δεν είχε απαιτηθεί από αυτόν παρόμοιο πιστοποιητικό.
15. Με απόφαση της 14^{ης} Αυγούστου 2009, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας απαγόρευσε στον προσφεύγοντα να αναλάβει υπηρεσία. Με απόφαση της 4^{ης} Νοεμβρίου 2009 το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας ανακάλεσε την απόφαση διορισμού του προσφεύγοντος.
16. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2009 ο προσφεύγων προσέφυγε στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με αίτηση ακυρώσεως των δύο προαναφερθεισών αποφάσεων. Άσκησε επίσης αίτηση αναστολής των επίδικων μέτρων που έγινε δεκτή από το Διοικητικό Εφετείο στις 16 Νοεμβρίου 2009.
17. Με την υπ' αρ. 1349/2011 απόφασή του της 23^{ης} Ιουνίου 2011, το Διοικητικό Εφετείο απέρριψε την προαναφερθείσα αίτηση ακυρώσεως. Στηριζόμενο στο οικείο εθνικό δίκαιο έκρινε ότι η καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας και ιστορίας αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για τον διορισμό ενός αλλοδαπού υπηκόου, έστω και ελληνικής καταγωγής, σε θέση μόνιμου καθηγητή. Προσέθεσε ότι τα εν λόγω προσόντα έπρεπε να προκύπτουν από πιστοποιητικό καλής γνώσης της ελληνικής γλώσσας το οποίο πρέπει να έχει χορηγηθεί από κέντρο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ή από το Υπουργείο Παιδείας.
18. Στις 9 Φεβρουαρίου 2012, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Στις 18 Δεκεμβρίου 2012 κατέθεσε συμπληρωματικές παρατηρήσεις.
19. Στις 16 Φεβρουαρίου 2016 το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντος ως απαράδεκτη (απόφαση αρ. 497/2016). Το

Συμβούλιο της Επικρατείας αναφέρθηκε σε απόφαση της Ολομέλειας (την υπ' αρ. 800/2015) και στο άρθρο 12§2 του Ν. 3900/2010 και υπενθύμισε ότι οι ισχυρισμοί του ενδιαφερόμενου ως προς το παραδεκτό της έφεσης πρέπει να αναφέρονται στο εισαγωγικό της έφεση δικόγραφο και όχι στις μεταγενέστερες συμπληρωματικές παρατηρήσεις. Εντούτοις έκρινε ότι στην υπό κρίση υπόθεση ότι μολονότι ο προσφεύγων υποστήριζε ορθά ότι δεν υπήρχε νομολογία του ΣτΕ που να αφορά ανάλογες περιπτώσεις ή ότι η προσβληθείσα απόφαση ήταν αντίθετη στη νομολογία του ΣτΕ, εντούτοις ο ισχυρισμός αυτός προβλήθηκε για πρώτη φορά στις συμπληρωματικές παρατηρήσεις, γεγονός που καθιστούσε την έφεση απαράδεκτη.

B. Το οικείο εθνικό δίκαιο και πρακτική

20. Όσον αφορά το οικείο εθνικό δίκαιο και πρακτική της υπό κρίση υπόθεσης, το Δικαστήριο παραπέμπει ιδίως στην απόφασή του *Παπαϊωάννου κατά Ελλάδας* (αρ. 18880/15, §§14-25, 2 Ιουνίου 2016).

21. Τα οικεία χωρία του άρθρου 12§2 του Ν. 3900/2010 έχουν ως εξής:

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

"Η έφεση επιτρέπεται, μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο σχετικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου."

22. Τα οικεία χωρία του άρθρου 15§3 του Ν. 4446/2016 έχουν ως εξής:

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3900/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η έφεση επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο σχετικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Το απαράδεκτο του προηγούμενου

εδαφίου καλύπτεται, εάν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης περιέλθει εγγράφως σε γνώση του δικαστηρίου με πρωτοβουλία του διαδίκου, ακόμη και αν δεν γίνεται επίκλησή της στο εισαγωγικό δικόγραφο, απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, που είναι αντίθετη προς την προσβαλλόμενη απόφαση».

ΑΙΤΙΑΣΗ

23. Οι προσφεύγοντες των δύο προσφυγών επικαλούνται το άρθρο 6§1 της Σύμβασης και παραπονούνται για παραβίαση του δικαιώματός τους πρόσβασης σε δικαστήριο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

24. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για παραβίαση του δικαιώματός τους πρόσβασης σε δικαστήριο λόγω της αυστηρής και τυπολατρικής ερμηνείας από πλευράς ΣτΕ του άρθρου 12§2 του Ν. 3900/2010 προκειμένου να απορρίψει τις ενώπιόν του εφέσεις του. Επικαλούνται παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης, τα οικεία χωρία του οποίου έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, (...) υπο (...) δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επι των αμφισβητήσεων επι των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)».

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά τη νομολογία του, το «δικαίωμα σε δικαστήριο», ειδική πτυχή του οποίου αποτελεί το δικαίωμα πρόσβασης δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς οι οποίοι γίνονται σιωπηρά δεκτοί, ιδίως όσον αφορά τις προϋποθέσεις παραδεκτού προσφυγής, καθόσον αυτό από τη φύση του απαιτεί μια ρύθμιση εκ μέρους του Κράτους, το οποίο έχει ως προς τούτο μια σχετική διακριτική ευχέρεια. Εντούτοις, οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να περιορίζουν την ανοιχτή πρόσβαση σε έναν πολίτη κατά τρόπο ή σε σημείο που να θίγεται η ίδια η ουσία του δικαιώματός του σε δικαστήριο. Τέλος, οι περιορισμοί αυτοί δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 6§1 παρά μόνον εάν επιδιώκουν έναν νόμιμο σκοπό και εάν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (*Σταμούλη και λοιποί κατά Ελλάδας*, αρ. 1735/07, 28 Μαΐου 2009).

26. Όπως το έχει ήδη αναφέρει το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση *Παπαϊωάννου*, σκοπός του Νόμου 3900/2010 ήταν να τροποποιηθεί η ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασία έτσι ώστε να επιταχυνθεί και να αποσυμφορηθεί το πινάκιο του δικαστηρίου. Σκοπός του νόμου αυτού είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας να μπορεί να αποφαινεται εντός συντόμων προθεσμιών για υποθέσεις που θέτουν ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος έτσι ώστε να δημιουργηθεί γρήγορα μια νομολογιακή γραμμή που θα μπορούν να ακολουθούν τα κατώτερα διοικητικά δικαστήρια σε παρόμοιες υποθέσεις. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι πρόκειται για θεμιτούς σκοπούς που αποσκοπούν στο να ευνοείται η ορθή απονομή της δικαιοσύνης και να είναι δυνατόν στο Συμβούλιο της Επικρατείας να ασκεί αποτελεσματικά τις δικαστικές του αρμοδιότητες.

27. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η διατύπωση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 12 του Ν. 3900/2010, που αφορά την αναίρεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, και αυτή της δεύτερης παραγράφου του ιδίου νόμου, που αφορά την έφεση ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, είναι όμοιες.

28. Το άρθρο 12§2 του προαναφερθέντος νόμου απαιτεί πλέον για να γίνει δεκτό ένδικο μέσο ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ο προσφεύγων να αποδεικνύει κατά τρόπο συγκεκριμένο και εμπεριστατωμένο, στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο ότι καθένας από τους λόγους έφεσης πρέπει να εγείρει ένα ειδικό νομικό ζήτημα το οποίο είναι καθοριστικής σημασίας για την επίλυση της διαφοράς και η λύση αυτή να είναι σε αντίθεση με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου ή με αμετάκλητη απόφαση των διοικητικών δικαστηρίων ή να μην υπάρχει καμία νομολογία σχετική με το επίδικο νομικό ζήτημα. Έτσι το άρθρο αυτό απετέλεσε αντικείμενο άφθονης νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας που προσδιόρισε την έννοιά του. Από τη νομολογία αυτή συνάγεται ότι οι διατυπώσεις για την άσκηση έφεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι σαφείς, προβλέψιμες και ικανές να διασφαλίσουν την αρχή της ασφάλειας δικαίου, που αποτελεί θεμιτό σκοπό κατά την έννοια της Σύμβασης (βλ. *mutatis mutandis* και υπό την έννοια αυτή, *Αστικός και Παραθεριστικός Οικοδομικός Συνεταιρισμός Αξιοματικών και Καραγιώργος κατά Ελλάδας* (déc.), αρ. 29382/16 και 489/17, §33, 9 Μαΐου 2017).

29. Στην υπό κρίση υπόθεση, στην περίπτωση του πρώτου προσφεύγοντος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη θεωρώντας ότι: ο σχετικός με τον πρώτο λόγο ισχυρισμός του προσφεύγοντος δεν αφορούσε την ερμηνεία διάταξης νόμου που μπορούσε να έχει γενική εφαρμογή, αλλά την αιτιολογία της προσβληθείσας απόφασης και τον χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών στην υπό κρίση υπόθεση· η επικαλούμενη παραβίαση των αρχών που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων και της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αφορούσε μόνον την κακή εφαρμογή των εν λόγω αρχών στην υπό κρίση υπόθεση· όσον αφορά την επικαλούμενη παραβίαση του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως, ο λόγος αυτός αφορούσε επίσης τον τρόπο με τον οποίο το Διοικητικό Εφετείο εξέτασε τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και όχι την εξέταση του νομικού ζητήματος· ο προσφεύγων ήταν αόριστος στους ισχυρισμούς του ότι δεν υπήρχε νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί των ζητημάτων και δεν ανέφερε με ακρίβεια ποια ήταν τα νομικά ζητήματα για τα οποία δεν υπήρχε νομολογία.

30. Ομοίως, στην υπόθεση του δεύτερου προσφεύγοντος, το Συμβούλιο της Επικρατείας υπενθύμισε ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ως προς το παραδεκτό της έφεσης πρέπει να αναφέρονται στο εισαγωγικό της έφεσης δικόγραφο και όχι σε μεταγενέστερες πρόσθετες παρατηρήσεις. Έκρινε επίσης ότι μολονότι ο προσφεύγων ισχυριζόταν ορθά ότι δεν υπήρχε νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετική με ανάλογες καταστάσεις ή ότι η προσβληθείσα απόφαση ήταν αντίθετη με τη νομολογία αυτού, εντούτοις ο ισχυρισμός αυτός υποβλήθηκε για πρώτη φορά με τις πρόσθετες παρατηρήσεις, γεγονός που καθιστούσε την έφεση απαράδεκτη.

31. Επικουρικά, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι παρούσες υποθέσεις διαφέρουν από την απόφαση *Hansen κατά Νορβηγίας* (αρ. 15319/09, 2 Οκτωβρίου 2014) στην οποία έκρινε ότι η έλλειψη αιτιολογίας μιας απορριπτικής απόφασης εκδοθείσας από την αρχή φιλτραρίσματος του Εφετείου επέφερε παραβίαση του άρθρου 6§1.

32. Όσον αφορά την ιδιαιτερότητα του ρόλου του Συμβουλίου της Επικρατείας ως ανωτάτου δικαστηρίου επιφορτισμένου με τη συνοχή της νομολογίας, μπορεί να γίνει δεκτό η διαδικασία που ακολουθείται ενώπιον του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου να συνδέεται με πρόσθετες προϋποθέσεις παραδεκτού (βλ. μεταξύ άλλων, *Khalfaoui κατά Γαλλίας*, αρ. 34791/97, §37, CEDH 1999-IX, *Beles και λοιποί κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, αρ. 47273/99, §62, 12 Νοεμβρίου 2002, και προαναφερθείσα, *Παπαϊωάννου*, §46). Επίσης, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση –και αντίθετα απ’ ό,τι συνέβη στην προαναφερθείσα υπόθεση *Hansen*–το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει δεόντως αιτιολογήσει την άρνησή του, σύμφωνα με το νόμο. Εξάλλου, το να εξαρτάται το παραδεκτό μιας έφεσης ενώπιον Ανωτάτου Δικαστηρίου από την ύπαρξη αντικειμενικών περιστάσεων και από την αιτιολόγησή τους από τον εκκαλούντα, τα οποία αποτελούν κριτήρια που προβλέπονται από το νόμο και έχουν ερμηνευθεί από τη διοικητική νομολογία, δεν είναι αυτό καθεαυτό, δυσανάλογο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει η επίμαχη νομοθεσία.

33. Έτσι, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι προσφεύγοντες δεν στερήθηκαν της ουσίας του δικαιώματός τους πρόσβασης σε δικαστήριο. Επιπροσθέτως, οι περιορισμοί που εφαρμόστηκαν επεδίωκαν νόμιμο σκοπό. Η εφαρμογή τους δεν θίγει τον εύλογο χαρακτήρα της σχέσης μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού. Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι προσφεύγοντες δεν παρεμποδίστηκαν δυσαναλόγως στο δικαίωμά τους πρόσβασης σε δικαστήριο το οποίο θεσπίζεται από το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης.

34. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το τμήμα αυτό των προσφυγών είναι προδήλως αβάσιμο και ότι πρέπει να απορριφθεί, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 35§§3 (α) και 4 της Σύμβασης.

35. Στην προσφυγή υπ’ αρ. 42502/16, ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για την παραβίαση του άρθρου 13 επειδή δεν υπάρχει στην ελληνική έννομη τάξη πραγματική προσφυγή για να παραπονεθεί για την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σε σχέση με το άρθρο 6 §1 (πρόσβαση σε δικαστήριο).

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή έχει ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαιτείται στο εθνικό δίκαιο προσφυγή παρά μόνον για τις αιτιάσεις που μπορεί να θεωρηθούν υπερασπίσιμες υπό το πρίσμα της Σύμβασης (βλ. μεταξύ άλλων, *Boyle και Rice κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 21 Ιουνίου 1988, §52, σειρά Α αρ. 131 και *Ζορμπά κατά Ελλάδας*, αρ. 74676/10, 26 Απριλίου 2016, §24).

37. Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων συμπερασμάτων ως προς την αντλούμενη από το άρθρο 6 §1 αιτίαση, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν υπερασπίσιμη αιτίαση βάσει του άρθρου 13 της Σύμβασης (*Πάσσαρης κατά Ελλάδας*, (déc.), αρ. 5334/07, 24 Σεπτεμβρίου 2009).

38. Συνεπώς, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι και η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3 (α) και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Αποφασίζει να συνεκδικάσει τις προσφυγές,

Κηρύσσει τις προσφυγές απαράδεκτες.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 16 Νοεμβρίου 2017.

Renata Degener

Kristina Pardalos

Αν. Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα